

Amphiura securigera

Grustrådormstjärna

Tagghudingar, Ormstjärnor

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Kunskapsbrist (DD)

Klass: Ophiuroidea (ormstjärnor), **Ordning:** *Ophiurida*, **Familj:** Amphiuridae (trådormstjärnor), **Släkte:** *Amphiura*, **Art:** *Amphiura securigera* - grustrådormstjärna (Düben & Koren, 1846) **Synonymer:** *Ophiopeltis securigera* Düben & Koren, 1846

Kännetecken

En liten ormstjärna med en skiva som är nästan kal. De parallella radialsköldarna och ett fåtal små fjällika plåtar vid radialsköldarnas inre kant är dock synliga.

Skivan är upp till 8 mm i diameter. Den är olivgrön till brungrön och oftast till synes helt kal, med undantag för de långsmala, vita radialsköldarna som ligger tätt intill varandra. Radialsköldarna är ungefär fyra gånger så långa som breda. En liten ansamling med små plåtar kan förekomma runt radialsköldarnas inre delar. Armarna är mörkbruna, men något ljusare vid basen. De kan bli upp till 10 cm långa, och på varje armsegment sitter grupper om vardera tre taggar. Taggarna är tillplattade, och den näst understa är yxförmig. Fotpapiller finns men är starkt reducerade och svåra att se. Ett par infradentalpapiller sitter på käkspetsen, och det finns en munpapill på vardera sidan av käkarna, tydligt skilda från infradentalpapillerna.

Utbredning och status

Förekomsten av grustrådormstjärna är mycket dåligt dokumenterad. Några få fynd finns från Kosterhavet. Arten är också påträffad runt västra Brittiska öarna inklusive Irland, Engelska kanalen, vid franska atlantkusten samt från sydvästra Portugal in i norra Medelhavet inklusive Adriatiska havet.

Från svenska vatten föreligger endast två fynd, båda från Grisbådarna i Kosterområdet (2007).

Ekologi

Grustrådormstjärna lever på 20-600 meters djup. Den lever halvt nedgrävd bland skal eller i grov grusbotten med någon eller några av armarna uppstickande för att leta efter ätbara partiklar ovanpå bottenmaterialet. Den har också påträffats i tomma snäck- eller musselskal. Arten är dåligt känd, men man vet att ett larvstadium existerar - den genomgår alltså inte direktutveckling. Den förekommer ofta tillsammans med grävsvanssjögurka *Neopentadactyla mixta*.

Hot

Då så få fynd av arten föreligger är det svårt att säga något om eventuella hot. Dess habitat är dock sannolikt ganska ovanligt i våra vatten, så det är viktigt att grunda grusbotten kartläggs och ges ett relevant skydd.

Åtgärder

Det är svårt att föreslå specifika åtgärder eftersom kunskapen om artens utbredning och status är så bristfällig.

Övrigt

Namnngivning: *Amphiura securigera* (Düben & Koren, 1846). Originalbeskrivning: *Ophiopeltis securigera*. Öfversigt af kongliga Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar 1845 (1846) II (3): 74.

Etymologi: securigera = ung. försedd med yxa; securis (lat.) = yxa, bila; gero (lat.) = bära. Syftar på att den andra underifrån i grupperna av tillplattade armtaggjar är utvidgad vid spetsen som ett yxhuvud.

Uttal: [Amfiúra sekurígera]

Litteratur

Hansson, H. G. 1998. *Sydskandinaviska marina flercelliga evertibrater*. Utgåva 2.

Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Tagghudingar-svalgsträngsdjur. Echinodermata-Hemichordata. 2013. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Picton, B. 1993. *A Field Guide to the Shallow-water Echinoderms of the British Isles*. Immel Publishing Limited.

Southward, E. C & Campbell, A. C. 2006. *Echinoderms. Synopses of the British Fauna (New Series) No 56*. Linnean Society of London.

Författare

Malin Strand, Hans G. Hansson & Tomas Cedhagen 2013 (kännetecken, ekologi, utbredning). Anna Karlsson (naturvårdsinformation).